

MOTIVIRANJE

Spremni na odricanja ako ih Milanović uvjerljivo objasni

Građani su spremni na promjene, pa i neugodne, ali žele znati kamo odricanja vode, što je Vladin cilj te ide li sve prema planu. Ukratko, kad će s Milanovićevim paketom živjeti bolje

piše **GORDANA GELENCER**
gordana.gelencer@liderpress.hr

Teško je reći što su doista mislili poduzetnici, ali znam što su mislili novinari. Nakon šest mjeseci strpljiva čekanja konkretnih ideja, mjera, programa premijer **Zoran Milanović** na Danu poduzetnika ponudio je - figu. Naviknuli smo se na to da ga u medijima nema; kad se i pojavi, ne kaže mnogo, najčešće ništa; cilj je ekonomski resor prepustio ministrima (čije se izjave, odluke i mjere često potiru), zaboravljajući da orkestrom dirigira samo, jedino i upravo on. No izaći pred najveći poduzetnički skup, onaj koji već četvrtu godinu čeka osmišljen antirecесиjski i razvojni program, i ponuditi mu isprazne fraze, ne može baš svatko. Nitko nije očekivao samouvjerenost jednog **Henryja Kissingera** i njegov stav: 'Ima li netko pitanja za moje odgovore?' Ali

čak i da nema ni mrvicu političke inteligencije, morao je znati da zemlji iscrpljenoj krizom, gašenjem tvrtki i radnih mjesta treba mnogo više od stilski kićena govora potpuno lišena sadržaja.

Jesu li krediti iskorišteni? Je li Milanović iskoristio sve svoje kredite ili u biračkom tijelu tinja plamičak nade koji se može zapaliti dobrom motivacijom?

Nenad Zakošek, dekan zagrebačkog Fakulteta političkih znanosti, misli da još nešto od tog 'kapitala' postoji iako je ozbiljno nagrižen glavinjanjem, pa i kontradiktornošću pojedinih parcijalnih mjera. - Građani očekuju veliku promjenu, spremni su na odricanja, ali ako ih premijer uvjeri da će te promjene biti pravедne. Nisam siguran da je Vlada dosadašnjim potezima, prije svega poreznima, uspjela u tome - kaže Zakošek.

Ni **Božo Skoko**, savjetnik u Millenium promociji i profesor na Fakultetu političkih znanosti, ne vidi velik prostor za motivaciju: - Teško je naći motivacijski alat kad je u društvu nestalo optimizma i

nade. Aktualna vlast svojim potezima dodatno zbunjuje i situaciju čini bezizlaznom. Još ne vidimo viziju budućnosti ni smjer u kojem dugoročno idemo. Država nema jasnu strategiju. Kad bismo jasno vidjeli što nas očekuje za godinu, dvije ili deset, lakše bismo prebrodili odricanje; ali kad su jedina realnost novi porezi, poskupljenje i lutanje u procjenama, bez objašnjenja čemu to vodi, to može rezultirati samo strahom od sutrašnjice. A kad vlada strah, nema ulaganja, trošenja ni velikog planiranja - poručuje Skoko.

Sociolog sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta **Darko Polšek** nije iznenađen odsutnošću motivacije. Kaže kako poduzetnici intuitivno prosuđuju da neki poslovi nemaju izgleda za uspjeh i samo bi rijetki znali reći zašto danas ne kupuju jeftinije nekretnine čak i ako imaju novac.

- Sustav cijena, poreza i drugih opterećenja mnogo bolje izražava sustav inicijativa od ideološkog optimizma. On jest potreban, ali njegov doseg razmjerno je malen. Mnogi bihevioristički ekonomisti bave se upravo pitanjem koliko optimizma

TANJA PURETA, RAMIRO:

Za motiviran rad ljudi moraju razumjeti čemu svi težimo

- Od svakog lidera ljudi očekuju odgovore na tri temeljna pitanja: kakvo je trenutno stanje, dakle jasan prikaz situacije utemeljen na ključnim činjenicama; kojem stanju težimo, gdje želimo biti za jednu, tri ili pet godina, dakle jasno definirane strateške ciljeve, te koju će nam to konkretnu dobrobit donijeti - sve to uz konkretan plan aktivnosti koji trebamo ostvariti da dođemo do željenog cilja - objašnjava Tanja Pureta, vlasnica Ramira, tvrtke za poslovno savjetovanje.

- Za motiviran rad ljudima je nužno dati

širi kontekst kako bi mogli razumjeti čemu svi težimo, zbog čega se u neke segmente više ulaže i što se time želi postići, kakav je rezultat provedenih aktivnosti, hoće li se one nastaviti ili će se nešto mijenjati. Odgovori na ta pitanja ljudima pružaju osjećaj smisla njihova rada, što pozitivno utječe na njihovu motiviranost jer svatko želi sudjelovati u nečemu što vodi prema željenom cilju. Ako su svrha i ciljevi jasni i poticajni, ljudi će pozitivno reagirati i na mnogo nepovoljnih odluka. Mnogi primjeri pokazuju da ljudi prihvaćaju smanjenje plaća, odgodu ulaganja u stvari koje doživljavaju poslovno potrebnima ako znaju zašto se to radi, koji se rezultat očekuje te približno vrijeme kad će i njihove potrebe doći na red. Važno je i da se ljudima daje redovita informacija o rezultatima provedenih aktivnosti kako bi znali ide li sve u željenom smjeru ili su potrebne korekcije - objašnjava Pureta temelje motivacije, dodajući da je premijer lider čije smjernice, upute i informacije trebaju i očekuju svi.

O njegovoj posvećenosti da ljudima prikaže pozitivnu sliku budućnosti uz jasan plan kako je ostvariti i da osigura potrebne i istinite informacije ovisi motiviranost svih građana da aktivno sudjeluju u izvršenju plana, bilo pristajanjem na nepopularne odluke bilo aktivnim angažmanom na postizanju cilja.

treba i postoji li korelacija između optimizma, u ovom slučaju retoričkih motivacija, i uspjeha. Da, korelacija postoji. Zašto ona ne funkcionira kod nas? Prvo, zato što su naši ljudi tradicionalno skeptični prema političkim izjavama, čak i kad su poruke dobre. Drugo, naši ljudi nisu odgojeni da budu apriorno optimistični. Oni bi najradije da im se sve isplanira, da se sve nacrti, pa ako je nacrt dobar, onda će 'krenuti na posao'. Takav je stav tijekom stoljeća stvorio urođeni pesimizam. Mi smo tek nedavno shvatili da takav tradicionalni pesimizam nije dobar za tržišnu utakmicu - kategoričan je Polšek.

Premijer nije motivator Nemamo, dakle, premijera koji zna motivirati, nemamo ni povijesne podloge da nas motivacija gurne prema optimizmu. Znači li to da trebamo dići ruke?

Tanja Pureta, vlasnica Ramira, tvrtke za poslovno savjetovanje, misli da se sve može popraviti. Kad je o poduzetnicima riječ, premijer treba redovito komunicirati s njima jer jedino oni mogu zemlju izvesti iz krize: - Poduzetnici već dulje ulazu velik napor kako bi i u krizi poslovali pozitivno i zadržali radna mjesta. Na tome im treba čestitati i zahvaliti. Zatim treba isticati dobru praksu, koje u Hrvatskoj uistinu ima, kako bi se podigla opća razina poslovne kulture i tako dale smjernice svima koji žele uspješno raditi. Treće, sve mjere koje se provode trebaju se objasniti u širem kontekstu ostvarenja ciljeva i dobrobiti koje donose, koliko god trenutačno bile teške. Poduzetnike najviše motiviraju iskrenost, vizija i odlučnost te postavljanje smjernica i odavanje priznanja za dobar rad. Tako će osjećati da ih se podupire u aktivnostima, što gospodarstvu može donijeti samo dobrobit i konkurentnost - uvjerava Pureta.

Skoko, međutim, upozorava na to da je strah najčešća emocija koju je vlast izazvala među poduzetnicima: strah od novih nameta, zakona koji prijetu oduzimanjem privatne imovine i sankcijama.

U takvim okolnostima poduzetnici idu na sigurna, konzervativna i provjerena rješenja u strahu da ne naprave pogrešku, što izaziva odustajanje od inicijativa, nikako razvoj i poduzetnički zamah. Polšek dodaje da nam baš sve informacije govore da je strah na mjestu, da je povlačenje u sebe, zatvaranje u vlastitu čahuru i pokušaj pukog preživljavanja primjeren način ponašanja te da nije trenutak za velike individualne pothvate, nego za spašavanje onoga što se spasiti daje: - Čak i da je premijer održao najmotiviraniji i najoptimističniji govor, to bi bilo samo znakovito, ali naposljetku nerealno. Naime, taj bi 'znak' pao na tlo koje poduzetnici mnogo bolje razumiju: porezi, prirezi, kamate. Ako se na tom tlu nešto ne dogodi, ti će znakovi biti ono što zapravo jesu, samo simboli koje naši oduvijek skeptični ljudi vrlo dobro znaju pročitati - pomalo sumorno zaključuje Polšek.

Naslijedeni očaj Optimizmom ne pršti ni life coach **Tatjana Divjak**. Svjesna je da je premijer naslijedio zemlju u očajnom stanju, no veći je problem nedostatak samomotivacije: - Naravno da nas treba motivirati, ali tu energiju, želju, volju da pokrenete zemlju morate imati u sebi. Pitanje je ima li to premijer - kaže Divjak, dodajući da nije teško naći primjere motivacijskih govora koji su napravili čuda. Kaže da se uvijek vraća jednom od najboljih motivacijskih govora u filmskoj povijesti. **Al Pacino** svojoj ragbijaškoj ekipi u filmu 'Any Given Sunday' tri minute prije kraja kaže otprilike (prilično sažeto): 'U igri i životu vrlo je malo prostora za pogreške. Pola koraka prekasno ili prerano - ili ga uopće ne napravite; pola sekunde prebrzo ili prerano - ili loptu ne ulovite, sve to čini razliku. Važan je svaki osvojeni centimetar, to čini razliku između pobjede i poraza, života i smrti. Ili ćemo kao tim osvojiti centimetar po centimetar terena i pobijediti ili ćemo kao pojedinci odustati i umrijeti.' Tko nakon takva motivacijskoga govora ne bi 'poginuo' na terenu? Možda čak i Hrvati. ■